

Lagerbladet

Född orienterare!

Emma Ingesson arbetar som kemiingenjör i Forsmark. På fritiden orienterar hon. Mycket och gärna. Nu laddar hon för O-ringen i Oskarshamn.

Våra bästa sommartips!

Fira semestern i Östhammar. | Sid 4

Första sprängsalvan i höst.

Dags att börja bygga ut SFR. | Sid 6

EM i fotbollsgolf i Alunda.

Olandsbygdens GK redo för avspark. | Sid 20

Foto: Mikael Wallerstedt

Efter en lång vinter som aldrig tycktes ta slut står vi nu inför sommaren och på SKB är det full fart på vår verksamhet i Forsmark. Det kan du läsa mer om i det här numret av Lagerbladet.

Här kan du läsa om till exempel den deponeringskampanj som pågår i Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall, SFR, och om en ny byggnad i miljövänliga material som växer fram. Du får även stifta bekantskap med Erik Lindgren, som ska leda byggandet av Kärnbränsleförvaret. Att få vara med och se forskning realiseras och bli verklighet tycker jag är väldigt spännande.

SKB ska verka i Östhammars kommun under lång tid. För oss är det viktigt att kommunen är attraktiv för våra anställda och deras familjer. Därför är frågor som rör näringslivet och medborgarna viktiga. Genom mervärdesavtalet kan vi hjälpa företag att både växa och etablera sig i kommunen och vi har även möjlighet att bidra till föreningar och organisationer för att människor ska kunna ha en berikande fritid. Läs om intressanta och innovativa satsningar här i tidningen.

Jag hoppas att du som läsare får möjlighet att koppla av i sommar och att det här numret, som vi fyllt med lite extra knep och knåp, får följa med dig till stranden eller på semestern.

Glad sommar och på återseende!

Stefan Engdahl

vd SKB

Redaktionell information

Lagerbladet är Svensk Kärnbränslehantering AB:s externa informations-tidning. Den vänder sig i första hand till invånarna i Östhammars kommun, där vi planerar att bygga Kärnbränsleförvaret.

Tidningen ges ut två till fyra gånger per år och trycks i cirka 21 000 exemplar.

Lagerbladet delas ut till alla hushåll och fastighetsägare i Östhammars kommun, cirka 2 000 hushåll i Tierps kommun och cirka 700 hushåll i Uppsala kommun. Övriga kan gratis prenumerera på tidningen.

Om du har frågor om SKB:s verksamhet, ring 0173-883 00.

Ansvarig utgivare

Anna Porelius, kommunikationschef
www.skb.se

Grafisk form

To Be Frank

Omslag

Foto: Frida Fotografi

Tryck

Ätta.45 Tryckeri

Redaktion

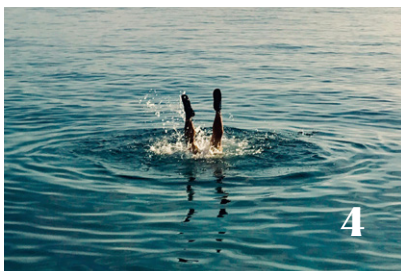
Eva Häll
David Zander (förlädraledig)
Malin Gustafsson

Kontakt

SKB, Norra Tullportsgatan 3,
742 31 Östhammar
Telefon 0173-883 00
lagerbladet@skb.se
www.skb.se/lagerbladet

ISSN 1651-8683

Raggårön, Tallparken & Sjötorgets lekpark
Ska du fira din semester i Östhammar? Här är våra bästa tips.

I november går första sprängsalvan
Dags att börja bygga ut slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall, SFR.

Sommarpyssel för stranden & hängmattan
Extra mycket roligt tidsfördriv för lata dagar.

Laddar för O-ringen i Oskarshamn
Förutom orientering äts det mycket tårta! Emma Ingesson om sin passion för sporten.

Olandsbygdens GK redo för avspark
I augusti kommer deltagare från hela Europa till Alunda när EM i fotbollsgolf avgörs.

Innovativ robot från Alunda
Mats Andersson älskar jordbruk. Och så är han uppfinnare. En mycket bra kombination!

MALIN ROR GRÄSÖ RUNT

Rodden Gräsö Runt har genomförts i stort sett årligen i snart 40 år. 28 och 29 juni är det åter dags att hedra gamla tiders strömmingsfiskare som slet i vattnen kring ön.

Malin Mikic är enhetschef på SKB. Hon gillar att träna och tycker att Gräsö runt är en rolig utmaning. Tillsammans med ett tjejgäng genomför hon rodden på båten Laura.

Starten går från färjeläget på Gräsö och totalt drygt 62 kilometer ska tillryggaläggas under två dagar. Till sin hjälp har man både sjökort och gps.

– Det behövs för att det är många grynnor man vill undvika för att inte gå på grund, säger Malin.

När de tioalet deltagande båtarna kommer tillbaka efter övernattnin, är det till jubel, applåder och saluter.

– Det är en riktig folkfest som du inte ska missa om du befinner sig i närheten, Ta dig till Gräsö och heja fram alla roddare, uppmanar Malin.

VÅRA BÄSTA SOMMARTIPS!

Finns det någon bättre plats att fira sommar och semester än i Östhammar? Det tycker inte vi på Lagerbladet i alla fall. Vi frågade några SKB-medarbetare om deras bästa tips.

Emma Blomqvist, dokumentationstekniker/-ledare

Om man tröttnar på att ligga i solstolen rekommenderar jag att man tar med sig en picknickkorg ut till Raggårön och går någon av de vackra vandrings slingorna som finns där. Totalt är det 17 kilometer stigar, både längre och kortare slingor att välja mellan. Om vädret blir sämre brukar det alltid finnas någon trevlig loppis att besöka, till exempel antikloppisen "Mer shabby än chic" utanför Alunda. Och för de som uppskattar bruksmiljöer och lokalhistoria finns såklart våra vackra vallonbruk som alla är värda ett besök.

Christina Bäck, aktivitets- och databaskoordinator

Ett av mina bästa ställen i kommunen är Tallparken i Öregrund. Att promenera där alla årstider är toppen, men på sommaren – med en picknick på en solvarm klippa eller bara sitta och se solnedgången – är otroligt rogivande. Har man barn med sig så kan de leka i hinderbanan eller ta sig ett dopp i havet.

Klas Hovland, förvaltningsledare för geografiska informationssystem

Mitt sommartips är att spela pannafotboll, en typ av stadsanpassad variant av gatufotbollen. Det funkar året runt, men det är bäst är att komma igång på sommaren och fortsätta in på hösten och vintern. På Sjötorget i Östhammar finns en stålbur som ska användas för detta ändamål. Det finns olika varianter av spelet och regler, men oftast spelar man en mot en eller två mot två, där mål räknas som ett poäng och en tunnel på motståndaren ger två poäng.

Lillemor Mattsson, administratör

Att ta sig ut på havet i vår fantastiska skärgård under sommaren är en självklarhet för mig. Med båt, kajak eller varför inte på en SUP-bräda. För landkrabborna rekommenderar jag Sjötorgets lekpark eller någon av kommunens utomhus-padelbanor. Att sedan avsluta sommaren med ett konsertbesök eller något annat av alla roliga evenemang under båtveckan blir pricken över i:et!

NOTISER

2023 ————— 2028

Forskningsprogrammet godkänt

Vart tredje år redovisar SKB ett allsidigt forskningsprogram för omhändertagande av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle.

Den senaste versionen, som har särskilt fokus på 2023–2028, lämnades in till Strålsäkerhetsmyndigheten i september 2022, och har granskats och remissbehandlats till strax innan jul 2023, då regeringen gav grönt ljus.

Arbetet med nästa rapport är redan i full gång och den lämnas in under 2025.

Stort förtroende för SKB

Under många år har SKB med hjälp av analys- och undersökningsföretag mätt hur stödet för planerade anläggningar, samt förtroendet för SKB som företag sett ut i Oskarshamn och Östhammars kommuner.

Årets undersökning genomfördes i mars och visar åter igen på höga stabila förtroendesiffror. 9 av 10 tror att SKB kommer ha en positiv inverkan på framtiden.

Som svar på frågan hur man helst får information om SKB hamnar Lagerbladet i topp vilket redaktionen är mycket glada över.

Östhammars stadslopp i strålende solsken

4 maj ägde det årligt återkommande Östhammars stadslopp rum. Liksom tidigare år hade SKB två deltagande lag i klassen jogging/gång. I år var vi väl synliga i våra SKB-tröjor. Totalt var det cirka 600 personer som deltog i de fem olika klasserna.

Till vår glädje strålade solen och folkfesten var ett faktum. Många hade tagit sig ut för att delta eller heja fram sina nära och kära.

Stadsloppet arrangeras av Östhammar Friidrott och SKB deltog inte bara i själva loppet, utan var också representerade i ett företagstält där vi bjöd på frukt, informerade och svarade på frågor.

**Följ vad som händer på SKB.
Vi finns i de flesta sociala
kanalerna.**

 Instagram: [skb_nyheter](#)

  LinkedIn/Facebook: [Svensk Kärnbränslehantering AB](#)

 X: [SKB_nyheter](#)

FULL FART I FORSMARK

I november går sprängstarten. Då är det dags att börja bygga ut slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall, SFR, som bland annat ska rymma rivningsavfall från de nedmonterade kärnkraftverken. Men innan dess är förberedelserna många. Viktig infrastruktur ska vara på plats innan första sprängsalvan.

Under tiden utbyggnaden av SFR sker kommer det inte finnas möjlighet att deponera något avfall i anläggningen. Fram till sprängstarten tar SFR därför emot så mycket avfall som möjligt från kärnkraftverken. Läs om deponeringskampanjen på sidan här intill.

Redan nu byggs det en hel del i Forsmark. För att verksamheten ska få plats framöver, skapas till exempel en helt ny strandbank, genom att en vik vid Stora Asphällan fylls igen. På det nya området byggs bioreaktorer, som du kan läsa mer om på sidan 9.

På strandbanken ska även finnas plats för att behandla, lagra och krossa uttagna bergmassor. Att säga att det är full fart i Forsmark är ingen överdrift.

Dessutom anläggs en ny gång- och cykelväg från FKA:s område ut till SKB:s kontor Vega. Den kommer att bidra till en säkrare trafikmiljö för medarbetarna.

Ett par kilometer från Stora Asphällan, i Söderviken, pågår också arbeten. På kommande sidor kan du läsa både om den så kallade Geologibyggnaden som är under uppförande, och en intervju med Erik Lindgren, som är ansvarig för Kärnbränsleförvaret. Mer om arbetet med Kärnbränsleförvaret blir det i kommande nummer av Lagerbladet.

DEPONERINGSKAMPANJ INNAN UTBYGGNADEN

TEXT: STEFAN BERGLI

Under tiden som Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall, SFR, byggs ut kommer det inte finnas möjlighet att deponera något avfall i anläggningen. För att undvika att avfallsproducenterna får fulla mellanlager medan utbyggnadsarbetet pågår, tar SFR nu emot så mycket avfall som möjligt från kärnkraftverken fram till november.

För att få transport och deponering att fungera, är många personer, funktioner och mycket administration inblandad i kedjan. God kommunikation och förmåga att arbeta tillsammans är viktigt.

Thomas Ahlinder, som ansvarar för SFR:s operativa driftverksamhet, är medveten om vikten av en god planering för att få deponeringskampanjen att fungera.

– Det finns en gedigen planering för transport och deponering. En riskbedömning med potentiella hinder och störningar som kan påverka planeringen har också tagits fram. Den följs upp löpande och beslut om åtgärder tas vartefter behov uppstår. Varje måndag hålls också ett möte, där alla inblandade stämmer av läget och om det finns något som behöver hanteras, säger Thomas Ahlinder.

Många parter påverkas

Det är många parter som påverkas av deponeringskampanjen. Avfallsproducenterna, OKG, Ringhals, FKA, Barsebäck och Clab behöver kunna leverera sitt avfall, och de som är direkt inblandade i avfallshanteringen inom SKB. Dessutom påverkar det annan planerad verksamhet i SFR, exempelvis underhållsarbeten och förberedande projekt som pågår, och som kommer att fortgå parallellt med deponeringen under hela kampanjen.

Sigrid har en nyckelroll

Transporterna till SFR blir också viktiga när så många ska leverera sitt låg- och medelaktiva avfall under en relativt kort tid.

– Vårt fartyg Sigrid är extremt viktig, då hon i huvudsak är vårt enda transportmedel. Utan henne stannar hela kedjan direkt. Det görs ett mycket bra jobb med planeringen av hennes transporter som ständigt förändras, inte minst på grund av väderförhållanden, men också för att parera för olika störningar i kedjan, säger Thomas Ahlinder.

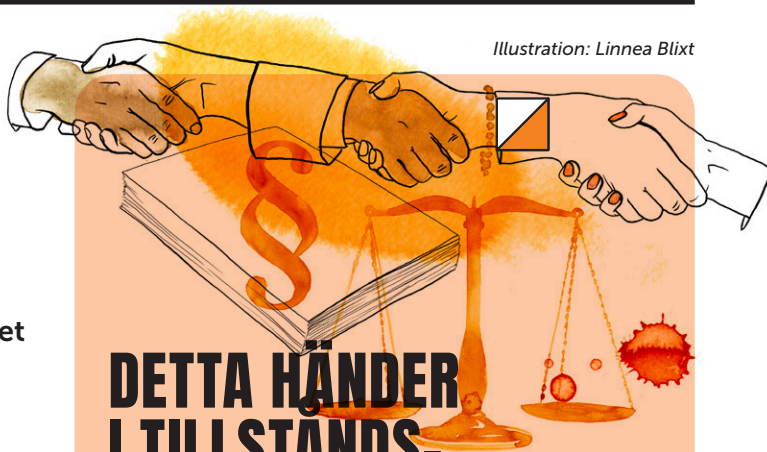

Illustration: Linnea Blixt

DETTA HÄNDER I TILLSTÄNDS-PRÖVNINGARNA

Arbetet med att få tillstånd till att bygga de olika anläggningarna i Forsmark och Oskarshamn fortsätter. Det här är på gång just nu.

Slutförvaret för använt kärnbränsle och inkapslingsanläggningen

SKB har i två omgångar bemött remissyttranden sedan underlagen inför kommande villkorsförhandling kungjordes av Mark- och miljödomstolen i augusti i fjol. Villkorsförhandlingen sker i september 2024 i Mark- och miljödomstolen i Nacka tingsrätt.

Utökad lagring i Clab, Centralt mellanlager för använt kärnbränsle

I februari godkände Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, den förnyade säkerhetsredovisningen och ansökan om provdrift som skickades in till myndigheten i oktober förra året. Godkännandet innebär att SKB kan mellanlagra mer än 8 000 ton använt kärnbränsle i Clab.

Utbyggt SFR, Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall

SKB lämnade under våren 2023 en ansökan inför uppförande och drift av det utbyggda Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall, SFR, till SSM. Ansökan som omfattar bland annat en preliminär säkerhetsredovisning, systembeskrivningar och en avvecklingsplan, är ett viktigt steg i den stegvisa prövningen enligt Kärntekniklagen. I skrivande stund pågår granskningen av ansökan hos SSM.

Den nya geologibyggnaden blir centrum för alla som arbetar med undersökningar inför och under bygget. Jens Haga är SKB:s projektledare.

NY GEOLOGIBYGGNAD BLIR GRÖNT CENTRUM

TEXT: MALIN GUSTAFSSON FOTO: JULIA HOLMGREN OCH DATORRENDERAD BILD

Just nu pågår byggandet av den så kallade Geologibyggnaden i Söderviken. Den byggs med en hög hållbarhetsprofil – helt i linje med SKB:s hållbarhetsplan och mål. "Byggnaden kommer att vara grön i dubbel bemärkelse, både byggnadstekniskt och utseendemässigt", säger SKB:s projektledare, Jens Haga.

Under våren togs det första spadtaget och i skrivande stund är betongplattan färdiggjuten och arbetet med stommarna påbörjat. Målsättningen är att trästomme, ytterväggar och tak ska vara monterade innan semestrarna drar igång i juli.

Grön i dubbel bemärkelse

–Geologibyggnaden blir grön både byggnadstekniskt och utseendemässigt, berättar Jens. Den ska byggas i två plan med en grund bestående av så kallad grön betong, vilket är en betong med lägre miljöpåverkan under produktionen.

– Stommen och fasaden är av trä och taket kommer vara ett så kallat sedumtak, ett tak med levande växter ovanpå tätskiktet. Det gröna tänket följer även med in i

inredningen, säger Jens. Bord, stolar, tavlor och gardiner kommer att synka med byggnadens gröna utförande.

Målsättningen med den höga hållbarhetsprofilen, är att nå en silvernivå enligt miljöcertifieringen "Miljöbyggnad", en certifiering som erhålls genom Sweden Green Building Council, Sveriges ledande organisation för hållbart samhällsbyggande.

Verkstad för undersökningsverksamhet

Geologibyggnaden ska ersätta en temporär lokal som ställdes upp på Stora Asphällan för 40 år sedan. Lokalen räcker inte riktigt till varken för dagens verksamhet eller den verksamhet SKB kommer att ha framöver.

I Geologibyggnaden kommer det att finnas verkstad för befintlig och kommande undersökningsverksamhet, förvaringsplats för borrhärdar och fältutrustning, kemilaboratorium, kontorsplatser samt omklädningsrum. Fastigheten får även stora portar för fordon och utrustning, samt uppställningsytor i nära anslutning utomhus.

Sommaren 2025 ska befintlig utrustning flyttas från den gamla lokalen och efter semestrarna kommer personalen att flytta in och börja jobba på plats.

ANVÄNT HAVSVATTEN RENAS INNAN DET SLÄPPS UT IGEN

TEXT: MALIN GUSTAFSSON FOTO: SKB, FRIDA FOTOGRAFI

När Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall, SFR, byggs ut kommer stora mängder vatten att behövas. Just nu pågår byggnationen av den bioreaktor som ska rena allt vatten som används både under utbyggnaden av SFR och sedan även när Kärnbränsleförvaret ska byggas.

Det är främst vid borrning inför sprängning i berget som stora mängder processvatten kommer att krävas. För att inte belasta det befintliga vattennätet kommer vatten att pumpas in från havet. När man sedan använt vattnet måste det genomgå en reningsprocess innan det kan släppas ut i havet igen.

Allt vatten som kommer i kontakt med sprängsten på något sätt, måste rena från kväve innan det släpps tillbaka i havet. För att göra detta byggs nu en vattenreningsanläggning, även kallad bioreaktor, ute på Stora Asphällan.

I bioreaktorn renas vattnet i flera steg genom olika filter innan det till slut är så rent att det får släppas tillbaka i havet igen. Området där sprängmassorna hanteras kommer också att besprutas med en vattendimma för att binda damm kvar på platsen.

LKAB en förebild

För att lära sig om den här typen av vattenrening har SKB varit på studiebesök hos LKAB som använder samma typ av bioreaktorer som byggs här.

Bioreaktorer är bassänger uppbyggda av betonglego och gummiduk. Bassängerna är fyllda med tallflis, där processvattnet med hjälp av självfall rinner igenom sakta. Bakterier i processen förbrukar löst kväve i vattnet och omvandlar det till luftburet kväve som kan släppas ut i omgivningen eftersom luften vi andas består till cirka 80 % av kvävgas.

Fungerar som näring till växtlighet

I kombination med detta kommer vattnet också att gå igenom ett nitrifieringssteg för att omvandla ammoniumkväve till nitrat som i sin tur fungerar som näring till växtlighet. Att kombinera dessa två tekniker har inte gjorts förut, utan är framtaget av SKB i samarbete med forskare på Uppsala universitet.

Runt området där bioreaktorn ligger, kommer vass att planteras i strandkanten. Syftet är att fiskarna ska återfå sin lekplats och att skapa en växtzon som tar upp den mängd kväve som uppkommit under utfyllnaden av strandområdet. Bioreaktorn ska stå klar till planerad sprängstart senare i år.

Bassängerna är uppbyggda av betongblock som staplas ihop som Lego och fyllda med tallflis. En typ av vattenrening som även LKAB använder.

HALLÅ DÄR ERIK LINDGREN!

Programledare för Kärnbränsleförvaret

TEXT: EVA HÄLL FOTO: FRIDA FOTOGRAFI

I höst går sprängstarten för utbyggnaden av SFR, slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall. I bakgrunden börjar nu ett ännu större byggprojekt att formera sig i Forsmark, nämligen byggnationen av den slutförvarsanläggning som ska ta hand om det använda kärnbränslet från de svenska kärnkraftverken. Lagerbladet ställde några frågor till Erik Lindgren, ansvarig för Kärnbränsleförvaret.

Vad händer just nu kring Kärnbränsleförvaret?

Just nu bygger vi en geologibygnad, som blir centrum för alla som arbetar med undersökningarna som görs inför och under bygget. Vi förbereder även för nästa år, då vi planerar att starta mer omfattande förberedande arbeten. Det handlar om att bygga vägar, dra fram el och vatten, och göra utfyllnader där marken behöver jämnas till.

Vad är det du och dina medarbetare ska bygga?

Enkelt sagt, så ska vi bygga en slutförvarsanläggning. Själva anläggningen under jord kommer att bestå av en cirka fem kilometer lång tunnel som går ner till 470 meters djup. Där nere ska det byggas ut ett så kallat centralområde med bergsalar och anslutande tunnelsystem för transporter och stamtunnlar. Sedan kommer anläggningen att fortsätta byggas ut med nya tunnlar under cirka 50 år, samtidigt som kopparkapslar deponeras. Efter höstens förhandling i Mark- och miljödomstolen får vi beslut på vilka villkor vi har att följa när det gäller till exempel buller och transporter. Först därefter planerar vi för att ta in mer personal. I dagsläget är vi ett tiotal personer som jobbar heltid.

Vad ser du för utmaningar?

Vi har förberett oss under lång tid. Nu gäller det först och främst att paketera upphandlingarna så att marknaden, både lokalt och nationellt, tycker att vårt byggprojekt är såpass intressant att de lämnar bra anbud.

Du lämnade SKB under några år för att arbeta med det stora infrastrukturprojektet Förbifart Stockholm och med utbyggnad av ny tunnelbana i Stockholm.

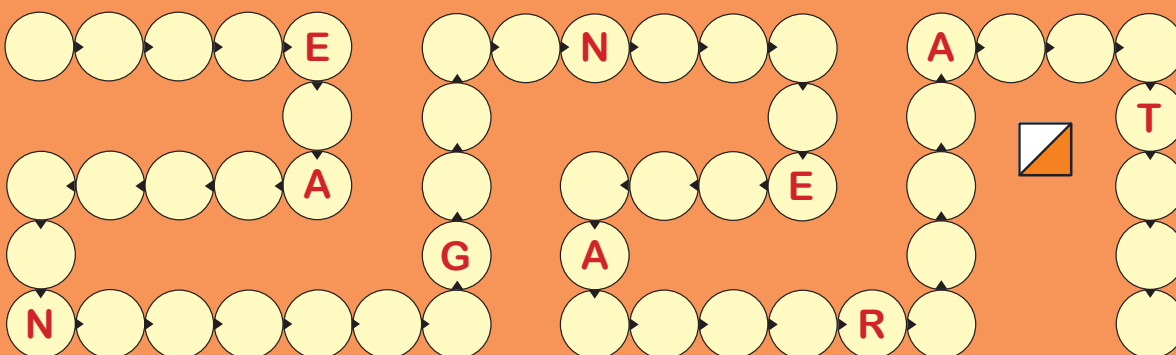
Vad har du tagit med dig för lärdomar därifrån?

Jag vet att det ställs höga krav på genomförandet av den här typen av verksamhet. Samhället förväntar sig att vi bullrar och påverkar platsen så lite som möjligt och följer regler och villkor avseende miljö och säkerhet. "Är man stor och stark måste man vara snäll", som Pippi Långstrump säger, men det stämmer väl in på oss också som stor beställare. Vi måste gå i frontlinjen när det gäller att säkerställa god arbetsmiljö och säkra arbetsplatser.

KLURA & KLARA

Klurighets-
konstruktör:
Tomas Ceder
Se rätta svar på
nästa uppslag.

Oj, vad det slingrar sig...

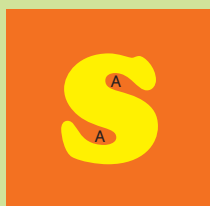
Fyll i ordslingan. Börja uppe till vänster. Varje ords sista bokstav är nästa ords första.

1. Misstänkte
2. Tvåa i Eden
3. Klyftig frukt
4. Okonstlad
5. Rörd
6. Slog ner
7. Med onda avsikter
8. Andelar
9. Underhållande
10. Sämre variant
11. Orda

Gåtfullt värre

1. Går från hus till hus men kommer aldrig in?
2. Hur långt in i skogen kan man springa?
3. Hur stavar man till vatten med bara två bokstäver?
4. Jag fyllde 12 år igår. Nästa år fyller jag fjorton år. När är jag född?
5. Jag har städer men inga hus. Jag har berg men inga träd. Jag har floder men inget vatten. Vad är jag?
6. Jag talar utan mun, jag hör utan öron. Jag har ingen kropp, men jag kommer och går efter behag. Vad är jag?

Vilka ord gömmer sig här?

Om Emma

Namn: Emma Ingesson

Ålder: 34 år

Familj: Gift med Patrik, två barn som heter Wilmer (3 år) och Ebbe (2 år) och två Gordonsettrar, Blossa och Lowa

Bor: I hus i Gimo

Intressen – utöver orientering: Jag har jägarexamen och jagar med en av våra hundar. Vi jagar till exempel ripa i fjällen men även fasan och raphöna. Vi har en båt som vi gärna åker ut med på sommaren och en stuga i Gesunda. Blir mer och mer intresserad av trädgårdsodling och ser fram emot första sommaren med växthus.

EMMA LADDAR FÖR O-RINGEN: ORIENTERING ÄR EN LIVSSTIL!

TEXT:
EVA HÄLL
FOTO: FRIDA
FOTOGRAFI

Emma Ingesson arbetar som kemiingenjör på SKB i Forsmark. På fritiden orienterar hon. Mycket och gärna. "Född orienterare", säger hon själv. I sommar tar hon med sig sina klubbkompisar från OK Rodhen och åker till O-ringen som går av stapeln i Oskarshamn – en ort där SKB har flera anläggningar.

I mars var det ett år sedan Emma Ingesson började som kemiingenjör på SKB i Forsmark. Här analyserar hon vattenprover. Tidigare arbetade hon under åtta år på Statens veterinärmedicinska anstalt i Uppsala, där hon först analyserade bakteriologiska prover från djur och senare chefade för substratproduktionen, alltså själva tillverkningen av de medier som används för att analysera bland annat bakterier.

– Jag blev nyfiken på att göra något annat. Jag är ursprungligen från Östhammar så SKB har ju alltid funnits i bakgrunden. När den här tjänsten dök upp kändes det som att det var dags att "komma hem", förklarar hon.

När man jobbar som kemiingenjör på SKB, så analyserar man bland annat vattenprover som kommer från kontroll- och övervakningsprogram i och runt platsen där själva kärnbränsleförvaret ska byggas.

– Vi analyserar prover året runt, men från påsk till midsommar är det en extra intensiv period. Då analyserar vi prover från just övervakningsprogrammet, till exempel ytvatten och nederbörd, samt prover av grundvatten från kärn- och hammarborrhål.

Emma bor med sin familj i Gimo, det är mittemellan makens arbete i Uppsala och

Emmas i Forsmark.

– Fritiden finns i Gimo. Här kan jag träna med OK Rodhen och jag kan åka skidor på vintern.

Född orienterare

OK Rodhen är hela Östhammars kommuns orienteringsklubb. Under vinterhalvåret hyr de in sig i en sporthall i Gimo där medlemmarna tränar styrka tillsammans. När det gäller själva orienteringen så tränar de på olika ställen runt om i kommunen.

– Jag är född orienterare. Mina föräldrar, min bror och min morfar har alltid orienterat, säger Emma och berättar att hon även utövade friidrott, fotboll och gymnastik som yngre, men det var orientering – och skidåkning – som hon fastnade för.

Att orientera är en livsstil – gemensamt har orienterarna att de gillar träning, frisk luft, skog och natur och inte minst den gemenskap man har med egna klubbkamrater och andra orienterare.

– Det som är så bra är att alla kan vara med! De yngsta barnen kan gå "miniknat", en snitslad bana med olika uppgifter och kontroller, samt karta och stämplingsbricka. Även äldre kan vara med. De äldsta startar i HD95-klassen och har alltså fyllt 95 år.

Världens största orienteringstävling

Det som förr hette 5-dagars heter numera O-ringen och sägs vara världens största orienteringstävling med mellan 15 000 och 20 000 deltagare. Emma har avverkat ett 15-tal genom åren.

När O-ringen gick av stapeln i Uppsala häromåret tävlade hon dock inte, då var hon med som arrangör i stället. I år går O-ringen i Oskarshamn med omnejd. En stad som Emma besöker då och då, eftersom flera av kollegorna arbetar på det vatten- och materiallaboratorium som finns vid SKB:s forskningsanläggning Äspölaboratoriet.

Nu ska Emma delta och hon hoppas att även maken, som inte är en lika inbiten orienterare, väljer att anmäla sig. Barnpassning löser O-ringen på plats, väldigt praktiskt när man är en orienterande familj.

Som förälder till två små barn är det lite si och så med träningen just nu. Hon är glad om hon får till en träning med klubben i veckan. I övrigt blir det löpträning på egen hand, kanske i sällskap av en av familjens hundar. På vintern blir det skidåkning på Gimo Ski Center, där det finns totalt ungefär 15 kilometer skidspår, varav ett fyra kilometer långt konstsnöspår.

– Jag var med SKB IF, SKB:s idrottsförening, och körde Stafettvasan i vintras. Det var ett kul sätt att lära känna kollegor eftersom det var deltagare med från SKB:s tre orter, Östhammar, Solna och Oskarshamn.

Fantastiskt sätt att upptäcka nya platser

Till sommaren kommer Emma med familj att tillbringa vecka 30, O-ringerveckan, i Oskarshamn. Hus kan de hyra av en kollega, vilket hon är tacksam för.

– O-ringen är ett fantastiskt sätt att upptäcka nya platser och inget arrangemang är det andra likt.

Från OK Rodhen lär Emma få sällskap av flera andra orienterare. På campingen ser de fram emot att samlas till gemensamma klubbfikor. Något som är väldigt speciellt med O-ringen är att det äts mycket tårta!

– Så är det. Vi äter tårta för att fira de klubbkompisar som vinner sina klasser och sedan kanske någon fyller år och då firar vi det också.

Under O-ringen är det totalt 146 klasser så då kan man förstå vilken mängd tårtor som ska tillverkas, köpas och ätas den här veckan.

Emma tycker att det bästa med O-ringen är gemenskapen med klubbkompisarna men även gemenskapen över klubbgränserna. Hon har många fina minnen i bagaget.

– Man kommer till och med ihåg de gånger då det spöregnade och allt varit blött och inget kunnat torka. Det är inte roligt just där och då, men det blir ett roligt minne med tiden.

Låt oss hoppas på solsken över Emma, hennes lagkompisar från OK Rodhen och övriga deltagare vecka 30!

O-ringen är ett fantastiskt sätt att upptäcka nya platser och inget arrangemang är det andra likt.

BIDRAR TILL TILLVÄXT I ÖSTHAMMAR

SKB NU STÖDJER

BADE FÖRETAG

OCH FÖRENINGAR

TEXT:
EVA HÄLL
FOTO: FRIDA
FOTOGRAFI

Är du företagare eller engagerad i en förening och har investeringsplaner för tillväxt och utveckling? Då kan SKB Näringslivsutveckling vara till god hjälp. SKB Nu kan bidra med många olika typer av stöd, borgenslån, affärsutveckling eller extern rådgivning. I det här numret av Lagerbladet berättar vi om flera insatser där SKB Nu har kunnat stötta både företag och föreningar på olika sätt. Från utveckling av en innovativ jordbruksrobot till installation av en ny miljövänlig mulltoa på Bergskär.

Vad är SKB Nu?

SKB Näringslivsutveckling är ett dotterbolag till SKB och bildades 2010 som en del av Mervärdesavtalet – en överenskommelse mellan SKB, SKB:s ägare samt Oskarshamn och Östhammars kommuner.

Affärsidén är att arbeta med tillväxt genom att stödja företag i deras utveckling och nyetablering. Sedan starten har 150 borgensärenden beviljats, 110 miljoner kronor i borgensåtaganden och över 530 miljoner kronor i investeringar har genomförts.

Borgen

En av SKB Nu:s viktigaste uppgifter är att stödja kapitalförsörjningen till små och medelstora företag. Om en företagare står inför en större investering, eller på annat sätt behöver kapital för att expandera, kan SKB Nu erbjuda borgen för lån för att stärka säkerheterna i finansieringen.

Affärsutveckling

SKB Nu har erfarna affärsutvecklare i sitt nätverk som kan hjälpa till med olika typer av affärsutveckling. Det kan gälla rådgivning inför start av företag, expansion eller lokalisering av verksamhet. Företag som vill etablera sig i Östhammars eller Oskarshamn kommuner kan få hjälp med värdefulla kontakter och även med själva etableringen.

Konsultcheck

När en företagare eller en förening behöver hjälp med rådgivning för att realisera sina planer kan SKB Nu bevilja en konsultcheck.

Intresserad?

Kontakta Spiros Toulikas, affärsutvecklare på SKB Nu, 070-492 67 57 eller spiros.toulikas@skb.se.

Borgen fick Bolist till Östhammar

Genom en borgen från SKB Nu kunde Henrik Bernelind och Niklas Gustafsson köpa Börstils bygghandel i Östhammar och därmed utöka sin verksamhet med ett andra byggvaruhus.

Vid nyåret tog Henrik Bernelind och kusinen Nicklas Gustavsson över verksamheten efter Stefan Gustavsson, Henriks morbror och Nicklas pappa, som drivit och utvecklat sin bygghandel i Alunda från en järnhandel till ett modernt byggvaruhus i Bolist-kedjan. De båda kusinerna hade sneglat mot Östhammar

tidigare och när de hörde att konkurrenten Beijer byggmaterial skulle lägga ner sin verksamhet på orten tog de kontakt med ägaren till Börstils bygghandel för att se om de kunde få köpa verksamheten.

För att köpet skulle kunna bli av kontaktade de SKB Nu som gick in och borgade för lånet som behövdes. Börstils bygghandel stängde en fredag i slutet av februari och tack vare Stefans hårda arbete kunde man öppna sin Bolist-butik måndagen därpå.

- Vi har blivit väldigt bra bemötta av kunderna i Östhammar och vi ser fram emot att få vara med och utveckla orten, avslutar Henrik.

Folkfest i Alunda när EM i fotbollsgolf avgörs

Ett europamästerskap i Östhammars kommun med tävlande från olika länder och tillresta åskådare, det skapar en intressant mötesplats. Därför vill SKB Nu stödja evenemanget, så att det kan växa och bli återkommande.

Olandsbygdens GK är en klubb som är rutinerad när det gäller att arrangera stora tävlingar i fotbollsgolf. Sedan tidigare har man arrangerat både flera världs- och europamästerskap.

– I år räknar vi med ungefär 150 deltagare från hela Europa. I dagsläget har vi anmälda från Österrike, Tjeckien, Danmark, Frankrike, Tyskland, Norge och Sverige, berättar Micael Gustavsson, en av eldsjälarna i arrangerande Olandsbygdens GK.

Micael kommer själv inte att delta i mästerskapet, som äger rum den 22–25 augusti. Som huvudansvarig för arrangemanget får han följa tävlingen från sidan och i stället heja på de lokala förmågorna som deltar. Han nämner till exempel Alexander Alenbring, Joakim Mårtensson, Pernilla Nordgren och Julia Berglind Nilsson.

Vad är fotbollsgolf?

Fotbollsgolf består, precis som golf, av en bana med 18 hål. Men istället för att slå bollen med en klubba, sparkar man bollen mellan de olika hålen. Att ha någon form av erfarenhet av de båda sporterna är

en fördel, menar Micael Gustavsson.

– Man ska tänka som en golfspelare, men sparka som en fotbollsspelare, tipsar han.

Det finns inte så många banor för fotbollsgolf i Sverige. Lundsbrunn hade den första, men det var Högsta i Uppsala som var först med en bana utan byggda hinder.

– Ofta bygger man sin bana på en äng i anslutning till en camping, då med byggda hinder.

Bana med utmanande karaktär

Så är det inte här. De 18 vackert kombinerade hålen är byggda i lätt kuperad och naturskön kulturmark med hagmarker och enbackar. Skog, park och vattenmiljö ger en härligt utmanande karaktär till banan som man hittar invid väg 288, strax öster om Alunda.

Banan är byggd för att passa alla – här kan man spela tillsammans, ung som gammal. Man kan själv välja svårighet beroende på hur man väljer att spela bollen förbi de olika naturliga hinder som finns på banan.

SKB Nu finns på plats!

SKB Nu stödjer EM i fotbollsgolf i Alunda.

– Vi tycker att det är ett fantastiskt intressant initiativ och en mötesplats för regionen. Vi vill gärna bidra till att evenemanget kan bli återkommande, säger vd Stig Björne.

Vill du träffa SKB Nu och prata en stund, så ställer de ut på Företagstorget under tävlingarna.

Prekär situation löstes: **Bergskär kan fortsätta att vara en pärla i skärgården**

När klubbholmen blev av med en viktig bekvämlighet, toaletterna, blev goda råd dyra för Östhammars Segelsällskap. Hur skulle man lösa detta prekära problem? Jo, man kontaktade SKB Nu som beviljade en affärsutvecklingsinsats för att föreningen ska kunna bygga en miljövänlig mulltoa.

Peter Ekerling är ordförande i Östhammars Segelsällskap, ÖSS, sedan ett par år tillbaka.

– Hamnen i Östhammar har ett fint läge, nästan mitt inne i stan. Det är lätt för alla att ta sig hit. Vare sig man går, cyklar eller åker bil, berättar han stolt.

Fem distansminuter bort ligger klubbholmen Bergskär. Här finns bryggor och bojar att förtöja vid, grillplats, vedeldad bastu, klubbstuga och toaletter. En plats som är mycket uppskattad av ÖSS:arna och andra besökare.

Slutar med latrintömning

När kommunen kom med beskedet att man skulle sluta med latrin- och soptömning på skärgårdsöarna blev medlemmarna fundersamma på hur det skulle påverka verksamheten på Bergskär.

– Det är ju inte alla båtar som har toalett ombord. Det kanske man tror, men så är det inte. Ungefär fem procent av våra medlemmars båtar har toa ombord, berättar Peter.

SKB Nu bidrog med affärsutvecklingsinsats

Efter en tids funderande, landade föreningen i en innovativ lösning: ett multrum, "Mullis". Genom att bygga om nuvarande toalettbyggnad kan de skapa en miljövänlig toalett, där naturliga processer bryter ned avfallet till finfin gödning som kan läggas på blomrabatterna. Det är naturvänligt, man slipper ifrån latrintömningarna, men det är dyrt. Och det är här SKB Nu kommer in i bilden.

– Vi tog kontakt med Spiros Toulikas på SKB Nu och berättade om vårt bekymmer och våra planer. Nu ställer de upp med en affärsutvecklingsinsats så att projektet kan genomföras. Arbetet gör vi på ideell basis.

Lagom till att båtsäsongen börjar, ska mulltoa vara på plats för att kunna användas. Bergskär får fortsätta att vara en pärla i Östhammars skärgård – nu med en toalett som är både praktisk och miljövänlig.

*Vi tror på det
här och vi tror
att framtiden är
spännande.*

Roboten från Alunda tar hållbar odlingsteknik till en helt ny nivå

Om Mats Andersson

Ålder: 61 år

Bor: Alunda

Gör: Driver Mapro Systems sedan 2004, men har byggt maskiner i över 30 år.

Favoritgrönsaken att odla: Gurka! De är tacksamma, de växer och växer. Och jordgubbar.

I ett treårigt samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, Hushållningssällskapet och Bona Gård på Ekerö arbetar Mats Andersson på Mapro Systems med att skapa en ny och hållbar odlingsteknik. SKB Nu har gått in med borgen för utvecklingen av en lantbruksrobot, MacBot, som ska möjliggöra detta.

Mapro Systems ligger i Alunda. Ett litet företag som drivs av en riktig uppfinnarjocke som älskar jordbruk, Mats Andersson.

Mats har alltid varit intresserad av jordbruk och sticker inte under stol med att intresset är – som han uttrycker det – galet stort. Han föddes av åländska föräldrar för drygt 60 år sedan i Stockholm och läste till elektriker under gymnasietiden. Hans stora intresse för jordbruk fick honom att gå en jordbruksutbildning. Därefter fortsatte han att driva släktgården på Åland.

– Jag odlade mycket lök och konstaterade att det var både tidsödande och opraktiskt att huka, krypa på alla fyra eller ligga på marken för att rensa ogräs eller skörda.

Den smarta drängen föddes

Det fanns alltså en utvecklingspotential för hur arbetet utförs och så föddes Drängen, en smart liten maskin, där du ligger på mage och styr med fötterna. Man ligger alltså ner när man rensar ogräs eller plockar potatis, gurka, lök, jordgubbar eller vilken grönsak det nu må vara. När man ligger på Drängen kan båda händerna arbeta och man slipper hålla på att resa sig för att sträcka på kroppen efter att den fått arbeta i obekväma ställningar.

– Med Drängen gör en person motsvarande fyra personers arbete på samma tid, berättar Mats stolt.

Ny robot utvecklas

Nu är ytterligare en maskin under utveckling, en maskin som går under namnet MacBot, och som alltså ingår i ett projekt där man vill skapa ett helt nytt sätt att odla på. Roboten är tänkt att minska användningen av stora traktorer och minska markbelastningen på fälten som dagens monstertraktorer ger. Roboten kan göra många saker; från att så till att

klippa och kantskära och skörda.

– Med det här projektet har vi hittat rätt väg till framtiden! Men det ligger mycket jobb bakom, säger Mats som arbetat med roboten under fem år.

MacBot är förhållandevis liten, 40 hästkrafter, och körs i dagsläget på etanol. Roboten är så lätt att den kan köra på åkrar direkt efter att det regnat utan att packa jorden för hårt eller köra fast.

I det nya odlingsystemet, där MacBot ingår, tittar man alltså på hur man ska odla hållbart i framtiden. Tanken är att lantbrukaren ska odla flera grödor samtidigt, spannmål och till exempel lusern, som är ett gräs, och i detta fall även ogräs, i upprepade rader om tio centimeter på åkern.

Ogräset kan klippas och bevarar mångfalden av arter och insekter. Klippet från ogräset och lusern blir till näring och täcker marken och binder därmed fukten, ökar mullhalten och kolinlagringen i marken. Sedan roterar man vad som odlas i de olika raderna.

Många miljöfördelar

Det finns alltså många miljöfördelar med den här nya odlingstekniken, som bevarande av mångfald, minskad jordpackning, ökad kolinlagring och en minskning av kväveläckage, eftersom marken kommer att vara beväxt året runt. Sist, men inte minst viktigt, reducerade koldioxidutsläpp från stora dieselmotorer.

– Odlingstekniken kommer att utvecklas till en helt annan nivå än dagens metoder som används för att odla mat. Målet är att det ska vara möjligt att öka skördarna.

När man använder den här odlingstekniken så har en vanlig traktor inte så mycket att göra i odlingen längre. MacBot kommer att kunna användas till allt från jordbearbetning, till att så frö, tillföra näring och ogräsbekämpa. Tröskor gör den dock inte ännu.

MacBot kan arbeta dygnet runt. En robot kan till exempel så 25 hektar per dygn. Det system som Mapro nu har utvecklat klarar att köra fem robotar samtidigt och den behöver inte "se", den behöver bara ha koll på odlingsraderna.

En hållbar odlingsteknik blir möjlig med hjälp av roboten från Alunda. Och Mats är glad för stötningen från SKB Nu.

– Vi tror på det här och vi tror att framtiden är spännande, avslutar Mats.

SOMMAR I FORSMARK!

SKB och FKA har under en lång tid tillsammans genomfört sommarverksamhet i Forsmarks bruk. 2024 är inget undantag.

TURISTINFORMATIONEN FORSMARKS BRUK

Öppet 1–26 juli, kl 10.00–15.30.

Turistinformationen i Forsmarks bruk är navet för SKB:s och FKA:s sommarverksamhet. Här finns personal från både FKA och SKB under nästan hela juli som kan svara på frågor. Oavsett om det handlar om kommunens godaste glass eller hur slutförvaret kommer vara uppbyggt.

Guidad busstur Forsmarkshalvön, vardagar kl 10.40

Från turistinformationen utgår även de guidade turerna som anordnas. Kl 10.45 varje vardag går en guidad busstur ut på halvön om man vill se FKA:s reaktorbyggnader, SKB:s verksamhet och den natursköna biotestsjön. Föranmälan krävs.

Guidad tur Forsmarks herrgård, vardagar kl 13.30

Väl värt ett besök är Forsmarks vackra herrgård. En guidad tur utgår vardagar kl 13.30. Föranmälan krävs.

EXPERIMENTVERKSTADEN

Öppet 24 juni–26 juli, kl 10.00–15.30

Under ledning av Vattenfallgymnasiets elever får barn, stora som små, leka och lära sig genom experiment av olika slag. I år har experimentverkstaden genomgått en mini-makeover, så möjligheterna för bus har blivit många fler. Varje vardag kl 13.00 anordnas den uppskattade experimentshowsen, där personalen visar upp sina allra coolaste experiment.

ÖVRIGA AKTIVITETER

Kyrkan håller öppet med tipspromenad, skattjakt och fika. Mer fika och mat finns på Forsmarks Wärdshus och Faster Märtas café. Forsmarks handkraft säljer hantverk och konst under Sommar i Forsmark. En nyhet för i år är loppisverksamheten som håller till i närheten av Kvarnen.

BOKA HÄR!

Boka din guidade tur och håll dig uppdaterad om vad som händer i Forsmarks bruk: visit-forsmark.se/sommar. Du kan också skanna qr-koden.

